

ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (piata komora)

z 30. mája 2006 *

Vo veci T-87/94,

J. C. Blom, bydliskom v Blokker (Holandsko) a iní žalobcovia, ktorých mená sú uvedené v prílohe, v zastúpení: pôvodne H. Bronkhorst a E. Pijnacker Hordijk, advokáti, neskôr E. Pijnacker Hordijk,

žalobca,

proti

Rade Európskej únie, v zastúpení: pôvodne A. Brautigam a A.-M. Colaert, splnomocnení zástupcovia, neskôr A.-M. Colaert,

žalovanej,

* Jazyk konania: holandčina.

Komisií Európskych spoločenstiev, v zastúpení: pôvodne T. van Rijn, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci H.-J. Rabe, advokát, neskôr T. van Rijn, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

ktorej predmetom je žaloba o náhradu škody podľa článku 178 Zmluvy ES (teraz článok 235 ES) a článku 215 druhého odseku Zmluvy ES (teraz článok 288 druhý odsek ES) údajne utrpenej žalobcom z dôvodu, že mu malo byť zabránené uvádzať na trh mlieko za uplatnenia nariadenia Rady (EHS) č. 857/84 z 31. marca 1984 o všeobecných pravidlách uplatňovania poplatku podľa článku 5c nariadenia (EHS) č. 804/68 v sektore mlieka a mliečnych výrobkov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 90, s. 13), doplneného nariadením Komisie (EHS) č. 1371/84 zo 16. mája 1984, ktoré stanovuje podrobné pravidlá na uplatnenie dodatočného poplatku uvedeného v článku 5c nariadenia č. 804/68 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 132, s. 11),

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV (piata komora),

v zložení: predseda komory M. Vilaras, sudkyne M. E. Martins Ribeiro a K. Jürimäe,
tajomník: J. Plingers, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 29. novembra 2005,

vyhlásil tento

Rozsudok

Právny rámec

- 1 Nariadenie Rady (EHS) č. 1078/77 zo 17. mája 1977, ktorým sa zavádza systém prémie za neuviedenie mlieka a mliečnych výrobkov na trh a za konverziu mliečnych stád [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 131, s. 1), zavádzalo uhradenie prémie za neuviedenie na trh alebo prémie za konverziu výrobcom, ktorí sa zaviazali neuvádzať mlieko alebo mliečne výrobky počas päťročného obdobia neuvádzania na trh alebo počas štvorročného obdobia konverzie neuvádzať mlieko a mliečne výrobky na trh a vykonať konverziu mliečnych stád na stáda na výrobu mäsa.
- 2 Výrobcovia, ktorí podpísali záväzok podľa nariadenia č. 1078/77, sú spoločne nazývaní „výrobcovia SLOM“, pričom tento akronym pochádza z holandského výrazu „slachten en omschakelen“ (poraziť alebo vykonať konverziu) opisujúceho ich povinnosti v rámci režimu neuvádzania na trh alebo vykonania konverzie.
- 3 Nariadenie Rady (EHS) č. 856/84 z 31. marca 1984, ktorým sa mení nariadenie (EHS) č. 804/68 o spoločnej organizácii trhu v sektore mlieka a mliečnych výrobkov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 90, s. 10) a nariadenie Rady (EHS) č. 857/84 z 31. marca 1984 o všeobecných pravidlách uplatňovania poplatku podľa článku 5c nariadenia (EHS) č. 804/68 v sektore mlieka a mliečnych výrobkov [*neoficiálny*

preklad] (Ú. v. ES L 90, s. 13), od 1. apríla 1984 zaviedli dodatočný poplatok vybraný z dodaných množstiev mlieka, ktoré prevyšovali referenčné množstvo určené pre každého kupujúceho v medziach celkového množstva zaručeného každému členskému štátu. Referenčné množstvo oslobodené od dodatočného poplatku zodpovedá množstvu mlieka alebo ekvivalentu mlieka buď dodaného výrobcom, alebo nakúpeného mliekárňou, podľa vzorca zvoleného štátom počas referenčného roku, ktorým bol, pokiaľ ide o Holandské kráľovstvo, rok 1983.

- 4 Podrobné pravidlá na uplatnenie dodatočného poplatku uvedeného v článku 5c nariadenia č. 804/68 boli určené nariadením Komisie (EHS) č. 1371/84 zo 16. mája 1984 (Ú. v. ES L 132, s. 11).
- 5 Výrobcovia, ktorí nedodávali mlieko počas referenčného roku určeného predmetným členským štátom, plniac záväzok prevzatý podľa nariadenia č. 1078/77, boli vylúčení z pridelenia referenčného množstva.
- 6 Rozsudkami z 28. apríla 1988, Mulder (120/86, Zb. s. 2321, ďalej len „rozsudok Mulder I“), a von Deetzen (170/86, Zb. s. 2355, ďalej len „rozsudok von Deetzen“) Súdny dvor určil neplatnosť nariadenia č. 857/84, doplneného nariadením č. 1371/84, v rozsahu, v akom nestanovilo pridelenie referenčných množstiev pre výrobcov, ktorí, plniac záväzok prevzatý podľa nariadenia č. 1078/77, nedodávali mlieko počas referenčného roku stanoveného dotknutým členským štátom.
- 7 V nadväznosti na rozsudky Mulder I a von Deetzen, už citované v bode 6 vyššie, Rada 20. marca 1989 prijala nariadenie (EHS) č. 764/89, ktorým sa mení nariadenie č. 857/84 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 84, s. 2), ktoré sa stalo účinným 29. marca 1989, aby bolo možné kategórii výrobcov uvádzanej týmito rozsudkami prideliť špecifické referenčné množstvo predstavujúce 60 % ich výroby v priebehu dvanástich

mesiacov predchádzajúcich ich záväzku neuvádzania na trh alebo konverzie prevzatému podľa nariadenia č. 1078/77.

- 8 Výrobcovia, ktorí podpísali záväzok neuvádzania na trh alebo konverzie a ktorí za uplatnenia nariadenia č. 764/89 získali referenčné množstvo nazývané „špecifické“, sú nazývaní „výrobcovia SLOM I“.
- 9 Článok 3a ods. 1 písm. b) nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, podriaďuje pridelenie referenčného množstva najmä podmienke, že výrobca „preukáže na podporu svojej žiadosti..., že je schopný vyrábať vo svojom podniku do výšky požadovaného referenčného množstva“ [*neoficiálny preklad*].
- 10 Podľa článku 3a ods. 1 prvej zarážky sa predmetné nariadenie týka výrobcov, „ktorých obdobie neuvádzania na trh alebo konverzie, plniac záväzok prevzatý podľa nariadenia... č. 1078/77, uplynulo po 31. decembri 1983 alebo po 30. septembri 1983, v členských štátoch, kde je zber mlieka v mesiacoch apríl až september najmenej dvojnásobný, než zber mlieka v mesiacoch október až marec nasledujúceho roku“ [*neoficiálny preklad*].
- 11 Rozsudkom z 11. decembra 1990, Spagl (C-189/89, Zb. s. I-4539), Súdny dvor určil neplatnosť článku 3a ods. 1 prvej zarážky nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, v rozsahu, v akom vylučoval z pridelenia špecifického referenčného množstva podľa tohto ustanovenia výrobcov, ktorých obdobie neuvádzania na trh alebo konverzie pri plnení záväzku prevzatého podľa nariadenia č. 1078/77 uplynulo pred 31. decembrom 1983 alebo, prípadne, pred 30. septembrom 1983.

- 12 V nadväznosti na rozsudok Spagl, už citovaný v bode 11 vyššie, Rada vydala nariadenie (EHS) č. 1639/91 z 13. júna 1991, ktorým sa mení nariadenie č. 857/84 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 150, s. 35), ktoré zrušením podmienok vyhlásených Súdny dvorom za neplatné, konkrétne k momentu, ku ktorému uplynul záväzok neuvádzania na trh, umožnilo pridelenie špecifického referenčného množstva dotknutým výrobcam. Títo výrobcovia sú nazývaní „výrobcovia SLOM II“. Ako podkategória výrobcov SLOM II sú výrobcovia, ktorých záväzok neuvádzania na trh podľa nariadenia č. 1078/77 uplynul v roku 1983, nazývaní „výrobcovia SLOM 1983“.
- 13 Medzitýmny rozsudkom z 19. mája 1992, Mulder a i./Rada a Komisia (C-104/89 a C-37/90, Zb. s. I-3061, ďalej len „rozsudok Mulder II“), Súdny dvor určil, že Spoločenstvo zodpovedá za škodu utrpenú určitými výrobcami mlieka, ktorí prevzali záväzok podľa nariadenia č. 1078/77 a následne boli obvinení z uvádzania mlieka na trh za uplatnenia nariadenia č. 857/84. Čo sa týka súm, ktoré mali byť uhradené, Súdny dvor vyzval účastníkov konania na ich stanovenie spoločnou dohodou.
- 14 V nadväznosti na tento rozsudok Rada a Komisia uverejnili v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* z 5. augusta 1992 oznámenie 92/C 198/04 (Ú. v. ES C 198, s. 4, ďalej len „oznámenie z 5. augusta 1992“). Po tom, čo pripomenuli ich účasť na rozsudku Mulder II, už citovanom v bode 13 vyššie, inštitúcie vyjadrili svoj úmysel definovať praktické podmienky náhrady škody dotknutých výrobcov s cieľom zabezpečiť plný účinok tohto rozsudku.
- 15 Až do prijatia týchto podmienok sa inštitúcie zaviazali vzdať sa namietania premlčania vyplývajúceho z článku 46 Štatútu Súdneho dvora vo vzťahu k všetkým výrobcam spĺňajúcim podmienky vyplývajúce z rozsudku Mulder II, už citovaného v bode 13 vyššie. Predsa však, predmetný záväzok bol podmienený podmienkou, že nárok na náhradu škody nebol ešte k dátumu uverejnenia oznámenia z 5. augusta 1992 alebo k dátumu, ku ktorému sa výrobca obrátil na niektorú z inštitúcií, premlčaný.

16 Následne Rada určila predmetné praktické podmienky prijatím nariadenia (EHS) č. 2187/93 z 22. júla 1993, stanovujúceho ponuku náhrady určitým výrobcam mlieka a výrobkov z mlieka, ktorých činnosť bola dočasne obmedzená [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 196, s. 6). Toto nariadenie stanovovalo v prospech výrobcov, ktorí získali definitívne referenčné množstvo, ponuku na paušálnu náhradu škody utrpenej v rámci uplatnenia právnej úpravy uvádzanej rozsudkom Mulder II, už citovaným v bode 13 vyššie.

17 Článok 14 tretí odsek nariadenia č. 2187/93 stanovuje:

„Neprijatie ponuky v lehote dvoch mesiacov od jej prijatia má za následok, že ponuka už viac v budúcnosti nezaväzuje dotknuté inštitúcie Spoločenstva.“
[*neoficiálny preklad*]

18 Rozsudkom z 13. januára 1999, Böcker-Lensing a Schulze-Beiering/Rada a Komisia (T-1/96, Zb. s. II-1, ďalej len „rozsudok Böcker-Lensing“), Súd prvého stupňa konštatoval, že Spoločenstvo nemôže byť zodpovedné vo vzťahu k výrobcam, ktorých záväzok SLOM uplynul v roku 1983 a ktorí neobnovili výrobu mlieka pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 857/84, ani nepreukázali, že vykonali kroky, ktoré by mohli preukázať ich úmysel obnoviť výrobu ku koncu obdobia neuvádzania na trh.

19 V rozsudku Böcker-Lensing, už citovanom v bode 18 vyššie, Súd prvého stupňa rovnako konštatoval, že skutočnosť, že žalobcovia získali referenčné množstvo od vnútroštátnych orgánov, nemôže vyvracať záver, ku ktorému došiel, pokiaľ ide o záväzok zodpovednosti Spoločenstva, pretože keďže konanie vnútroštátnych orgánov Spoločenstvo nezaväzuje, pridelenie referenčného množstva neprejudikuje otázku existencie nároku na náhradu škody podľa článku 288 druhého odseku ES.

- 20 Rozsudkom z 27. januára 2000, Mulder a i./Rada a Komisia (C-104/89 a C-37/90, Zb. s. I-203, ďalej len „rozsudok Mulder III“), Súdny dvor rozhodol o výške náhrad škôd požadovaných žalobcami vo veciach uvádzaných rozsudkom Mulder II, už citovaným v bode 13 vyššie.
- 21 Svojím rozhodnutím z 28. novembra 2000 [K(2000) 3592, konečné znenie] Komisia v zmysle znenia článku 15 nariadenia Rady (ES) č. 2330/98 z 22. októbra 1998, stanovujúceho ponuku náhrady určitým výrobcom mlieka a výrobkov z mlieka, ktorých činnosť bola dočasne obmedzená (Ú. v. ES L 291, s. 4; Mim. vyd. 03/024, s. 104), povoliac prenos ponúk náhrady na výrobcov, ktorí sú v takom postavení, že síce vyhovujú požiadavkám na určenie zodpovednosti Spoločenstva, ale nedostali náhradu podľa nariadenia č. 2187/93 alebo iných ustanovení stanovených v rámci nariadenia č. 2330/98, ponúkla určitým holandským výrobcom náhradu zodpovedajúcu náhrade určenej Súdnym dvorom v rozsudku Mulder III, už citovanom v bode 20 vyššie.
- 22 Rozsudkami z 31. januára 2001, Bouma/Rada a Komisia (T-553/93, Zb. s. II-203, ďalej len „rozsudok Bouma“), a Beusmans/Rada a Komisia (T-73/94, Zb. s. II-223, ďalej len „rozsudok Beusmans“), Súd prvého stupňa zamietol žaloby z mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva formulované za uplatnenia článku 235 ES a článku 288 druhého odseku ES, podané dvomi výrobcami mlieka v Holandsku, ktorí podpísali v rámci nariadenia č. 1078/77 záväzky neuvádzania na trh, ktoré uplynuli v roku 1983.
- 23 V bode 45 rozsudku Bouma (bod 44 rozsudku Beusmans), už citovanom v bode 22 vyššie, Súd prvého stupňa vyvodzoval z rozsudku Spagl, už citovaného v bode 11 vyššie, že výrobcovia, ktorých záväzok skončil v roku 1983, môžu účinne zakladať svoju žalobu o náhradu škody na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery, iba ak preukážu, že dôvody, pre ktoré neobnovili výrobu mlieka počas referenčného roku, boli spojené so skutočnosťou, že zastavili túto výrobu počas určitého obdobia a že pre nich bolo nemožné z dôvodov organizácie predmetnej výroby obnoviť ju bezodkladne.

- 24 V bode 46 rozsudku Bouma (bod 45 rozsudku Beusmans), už citovaného v bode 22 vyššie, Súd prvého stupňa odkázal na rozsudok Mulder II, už citovaný v bode 13 vyššie, konštatujúc:

„Okrem toho, z rozsudku Mulder II, presnejšie z bodu 23, vyplýva, že zodpovednosť Spoločenstva je podriadená podmienke, že výrobcovia jasne vyjadrili svoj úmysel obnoviť výrobu mlieka po uplynutí ich záväzku neuvádzania na trh. Preto aby nezákonnosť, ktorá viedla k vyhláseniu neplatnosti nariadení zakladajúcich situáciu výrobcov SLOM, mohla zakladať nárok na náhradu škody v ich prospech, výrobcom SLOM muselo byť zabránené obnoviť výrobu mlieka. To predpokladá, že výrobcovia, ktorých záväzok skončil pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 857/84, obnovili túto výrobu alebo prinajmenšom prijali opatrenia s týmto cieľom ako realizácia investícií alebo opráv alebo údržba zariadení potrebných na túto výrobu (pozri v tejto súvislosti... návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Van Gerven k rozsudku Mulder II, Zb. s. I-3094, bod 30).“

- 25 Na margo situácie žalobcov Súd prvého stupňa v bode 48 rozsudku Bouma (bod 47 rozsudku Beusmans), už citovaného v bode 22 vyššie, konštatoval:

„Berúc do úvahy skutočnosť, že žalobca neobnovil výrobu mlieka medzi dátumom uplynutia jeho záväzku neuvádzania na trh... a dátumom nadobudnutia účinnosti režimu kvót, 1. apríla 1984, žalobca musí na to, aby jeho žiadosť o náhradu škody mohla byť dôvodná, preukázať, že mal úmysel obnoviť túto výrobu po uplynutí jeho záväzku neuvádzania na trh a že tak nemohol urobiť z dôvodu nadobudnutia účinnosti nariadenia č. 857/84.“

- 26 Rozsudkom z 29. apríla 2004, Bouma a Beusmans/Rada a Komisia C-162/01 P a C-163/01 P, Zb. s. I-4509, ďalej len „rozsudok Bouma a Beusmans“), Súdny dvor zamietol odvolania smerujúce proti rozsudku Bouma, už citovanému v bode 22 vyššie, a Beusmans, už citovanému v bode 22 vyššie.

27 V bodoch 62 a 63 rozsudku Bouma a Beusmans, už citovaného v bode 26 vyššie, Súdny dvor konštatoval:

„62 Súd prvého stupňa sa obmedzil na vyvodenie záveru z rozsudku Spagl, [už citovaného v bode 11 vyššie], v bode 45 rozsudku Bouma (už citovaného v bode 44 rozsudku Beusmans), že výrobcovia, ktorých záväzok skončil v roku 1983 [mali] preukázať, že dôvody, pre ktoré neobnovili výrobu mlieka počas referenčného roku, [boli] spojené so skutočnosťou, že zastavili túto výrobu počas určitého obdobia a bolo pre nich z dôvodov organizácie tejto výroby nemožné obnoviť ju bezodkladne.

63 Tento výklad rozsudku Spagl [už citovaného v bode 11 vyššie] nie je postihnutý vadou.“

28 V bode 72 rozsudku Bouma a Beusmans, už citovaného v bode 26 vyššie, Súdny dvor konštatoval:

„... podmienky vyžadované na to, aby páni Bouma a Beusmans ako výrobcovia SLOM 1983 mohli žiadať o náhradu škody, môžu vyplývať iba z výkladu, ktorý Súdny dvor dal pravidlám relevantným vo veci. Nariadenie č. 1639/91 mení článok 3a nariadenia č. 857/84, zmeneného a doplneného nariadením č. 764/89, týkajúci sa pridelenia špecifického referenčného množstva, ale neurčuje podmienky potrebné na to, aby výrobca SLOM 1983 mohol žiadať o náhradu škody. Náhrada škody podľa nariadenia č. 2187/93 zostáva autonómna, pretože režim ním zavedený predstavuje alternatívu súdnemu riešeniu sporu a otvára dodatočnú cestu pre získanie náhrady škody [rozsudok (Súdneho dvora) z 9. októbra 2001, Flemmer a i., C-80/99 až C-82/99, Zb. s. I-7211, bod 47]“.

29 V bodoch 89 a 90 rozsudku Bouma a Beusmans, už citovaného v bode 26 vyššie, Súdny dvor prijal tieto závery:

„89 Na rozdiel od tvrdení pánov Boumu a Beusmansa Súd prvého stupňa mohol v bode 46 rozsudku Bouma (bod 45 rozsudku Beusmans) vyvodzovať všeobecný záver, že zodpovednosť Spoločenstva je podriadená podmienke, že výrobcovia jasne prejavili svoj úmysel obnoviť výrobu mlieka ku koncu ich záväzku neuvádzania na trh.

90 Vyplýva z toho, že Súd prvého stupňa mohol v bode 46 rozsudku Bouma (bode 45 rozsudku Beusmans) požadovať, aby výrobca SLOM 1983 ku koncu svojho záväzku podľa nariadenia č. 1078/77 preukázal svoj úmysel obnoviť výrobu mlieka alebo samotnou obnovou výroby, alebo aspoň, podľa vzoru výrobcov SLOM I, prijatím opatrení s týmto cieľom, ako je realizácia investícií alebo opráv, alebo údržba vybavenia potrebného na predmetnú výrobu.“

30 V bodoch 100 a 101 rozsudku Bouma a Beusmans, už citovaného v bode 26 vyššie, Súdny dvor konštatoval toto:

„100 V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že ako poznamenal generálny advokát v bode 125 jeho návrhov, rozdelenie dôkazného bremena vykonané Súdom prvého stupňa v napadnutých rozsudkoch je v súlade s ustálenou judikatúrou, podľa ktorej prináleží žalobcovi preukazovať, že sú splnené rozličné podmienky mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva. Pretože táto zodpovednosť môže byť založená, iba ak preukáže svoj úmysel obnoviť

uvádzanie mlieka na trh alebo obnovením výroby po ukončení jeho záväzku neuvádzania na trh, alebo inými prejavmi tejto vôle, žiadateľovi o náhradu škody prislúcha preukázať existenciu jeho úmyslu.

- 101 Pokiaľ ide o žalobný dôvod, podľa ktorého páni Bouma a Beusmans nemohli predpokladať následky, ktoré mohlo mať neobnovenie výroby pred 1. aprílom 1984, je potrebné poznamenať, že sa mali považovať ako akýkoľvek podnikateľ, ktorý by chcel začať s výrobou mlieka, za podliehajúcich pravidlám, ktoré boli medziasom zavedené, patriacim do trhovej politiky. Preto sa nemohli legitímne domnievať, že môžu obnoviť výrobu za rovnakých podmienok, ako boli podmienky, ktoré platili skôr (pozri v tomto zmysle rozsudok Mulder I, bod 23).“

Skutkové okolnosti

- 31 Žalobca, holandský výrobca mlieka, podpísal 1. októbra 1978 v rámci nariadenia č. 1078/77 záväzok neuvádzania na trh, ktorý uplynul 1. októbra 1983.
- 32 Žalobca neobnovil výrobu mlieka ani na konci svojho záväzku, ani pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 857/84.
- 33 Po prijatí nariadenia č. 1639/91 žalobca žiadal holandské orgány o pridelenie dočasného špecifického referenčného množstva, ktoré mu bolo pridelené od 15. júna 1991 a ktoré sa následne stalo konečným špecifickým referenčným množstvom.

- 34 Za uplatnenia nariadenia č. 2187/93 bola žalobcovi holandskými orgánmi v mene Spoločenstva adresovaná ponuka na náhradu škody v sume 114 778,61 holandských guldenov (NLG).
- 35 Žalobca, považujúc ohodnotenie škody na kilogram za príliš nízke a berúc do úvahy skutočnosť, že ponuka neuvádzala žiadny kompenzačný úrok alebo aspoň žiadnu kompenzáciu znehodnotenia meny za obdobie do 19. mája 1992, odmietol ponuku na náhradu škody predloženú podľa nariadenia č. 2187/93.
- 36 V rámci nariadenia č. 2330/98 nebola žalobcovi adresovaná žiadna ponuka na náhradu škody.
- 37 V nadväznosti na rokovania vedené v priebehu druhého polroku kalendárneho roku 2000 medzi zástupcami výrobcov SLOM a zástupcami Komisie vznikla dohoda o sumách, ktoré mohli požadovať výrobcovia SLOM 1983, ku ktorým patrí žalobca, z dôvodu náhrady škody, ak bola vo vzťahu k tejto skupine preukázaná zodpovednosť Spoločenstva.

Konanie

- 38 Žalobcovia T. H. Clemens, N. J. G. M. Costongs, W. A. J. Derks, R. P. Geertsema, W. Hermsen, P. Hogenkamp, J. H. Kelder, B. A. Kokkeler, G. M. Kuijs, E. J. Liefting, J. H. Nieuwenhuizen, D. J. Preuter, H. Rossel, A. J. M. Sturkenboom, J. J. de Wit, J. C. Blom, A. J. Keurhorst, A. J. Scholten a G. E. J. Wilmink podali túto žalobu podaním doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 25. februára 1994. Žaloba bola zapísaná pod spisovou značnou T-87/94.

- 39 Uznesením predsedu druhej komory z 31. augusta 1994 sa Súd prvého stupňa rozhodol spojiť veci T-530/93 až T-533/93, T-1/94 až T-4/94, T-11/94, T-53/94, T-71/94, T-73/94 až T-76/94, T-86/94, T-87/94, T-91/94, T-94/94, T-96/94, T-101/94 až T-106/94, T-118/94 až T-124/94, T-130/94 a T-253/94 na spoločné konanie.
- 40 Uznesením druhej komory z 31. augusta 1994 Súd prvého stupňa prerušil konanie v týchto veciach až do vyhlásenia rozsudku Mulder III, už citovaného v bode 20 vyššie.
- 41 Uznesením predsedu prvej rozšírenej komory z 24. februára 1995 sa Súd prvého stupňa rozhodol spojiť veci T-372/94 a T-373/94 s vecami uvedenými v bode 39 tohto rozsudku.
- 42 Dňa 30. septembra 1998 sa pred Súdom prvého stupňa konalo neformálne stretnutie, ktorého sa zúčastnili zástupcovia účastníkov konania. V priebehu tohto stretnutia účastníci konania mali príležitosť predložiť vyjadrenia k analytickej klasifikácii vykonanej Súdom prvého stupňa vo veciach týkajúcich sa výrobcov SLOM, ktorá zahŕňala kategóriu „C“ týkajúcu sa výrobcov SLOM, ktorým bola ponúknutá náhrada škody podľa nariadenia č. 2187/93 a ktorí ju odmietli z dôvodov týkajúcich sa metódy vyčíslenia škody, ako aj z dôvodu namietania premlčania inštitúciami.
- 43 Listom doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 24. januára 2001 žalobcovia T. H. Clemens, N. J. G. M. Costongs, W. A. J. Derks, R. P. Geertsema, W. Hermsen, P. Hogenkamp, J. H. Kelder, G. M. Kuijs, E. J. Liefing, J. H. Nieuwenhuizen, D. J. Preuter, A. J. M. Sturkenboom a J. J. de Wit vzali späť svoju žalobu vo veci T-87/94.

- 44 Uznesením predsedu štvrtej rozšírenej komory z 15. marca 2001 Súd prvého stupňa nariadil výmaz mien účastníkov konania uvedených vyššie zo zoznamu žalobcov vo veci T-87/94.
- 45 Dňa 17. januára sa konalo pred Súdom prvého stupňa neformálne stretnutie, ktorého sa zúčastnili zástupcovia účastníkov konania. Medzi účastníkmi konania došlo k dohode týkajúcej sa výberu hlavného konania v rámci kategórie I výrobcov SLOM v prípade, ak by Súdny dvor potvrdil rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, a žalobca J. Blom mal umožnené podať aktualizovanú žalobu v hlavnom konaní.
- 46 Dňa 5. februára 2003 žalobca J. Blom podal do kancelárie Súdu prvého stupňa aktualizovanú žalobu a v sprievodnom liste žiadal, aby konanie týkajúce sa jeho žaloby bolo obnovené a aby toto konanie bolo zvolené za hlavné konanie.
- 47 Rada a Komisia podali svoje pripomienky k obnoveniu konania vo veci T-87/94, pokiaľ ide o žalobcu, listami doručenými v uvedenom poradí 21. februára a 7. marca 2003.
- 48 Rada požadovala, aby konanie bolo obmedzené na otázky uvedené v aktualizovanej žalobe, ktorá nebola predmetom diskusií vo veciach uvádzaných rozsudkami Bouma, už citovaným v bode 22 vyššie, a Beusmans, už citovaným v bode 22 vyššie. Súhlas daný Komisiou, pokiaľ ide voľbu konania T-87/94 ako hlavného konania, podliehal podmienke, že Súdom prvého stupňa nebude prijaté žiadne rozhodnutie pred vyhlásením rozsudku Bouma a Beusmans, už citovaného v bode 26 vyššie.

- 49 Uznesením predsedu prvej komory z 26. marca 2003 Súd prvého stupňa po vypočutí účastníkov konania nariadil vyčlenenie veci T-87/94 zo spojených konaní uvedených v bode 39 tohto rozsudku, pokiaľ ide o žalobcu, a obnovenie konania vo veci T-87/94, pokiaľ ide o žalobcu.
- 50 Rozhodnutím plenárneho zasadnutia z 2. júla 2003 sa Súd prvého stupňa rozhodol postúpiť túto vec komore zloženej z troch sudcov, v danom prípade prvej komore.
- 51 Rozhodnutím predsedu prvej komory z 28. mája 2004 Súd prvého stupňa rozhodol prejednať túto vec prednostne za uplatnenia článku 55 ods. 2 svojho rokovacieho poriadku.
- 52 Pretože zloženie komôr Súdu prvého stupňa sa od nového justičného roku zmenilo, sudca spravodajca bol pridelený k piatej komore, ktorej následne bola pridelená táto vec.
- 53 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (piata komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania bez pristúpenia k opatreniam na zabezpečenie vykonania dokazovania. Predsa však, v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania vyzval žalobcu na zodpovedanie písomných otázok a Radu na zodpovedanie jednej písomnej otázky, čo obaja vykonali v stanovenej lehote. Súd prvého stupňa rovnako žiadal Komisiu o predloženie dokumentu. Komisia vyhovelá tejto žiadosti v stanovenej lehote.
- 54 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na ústne otázky, ktoré im Súd prvého stupňa položil, boli vypočuté na pojednávaní, ktoré sa konalo 29. novembra 2005.

Návrhy účastníkov konania

55 Žalobca navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

- zaviazal Spoločenstvo na zaplatenie sumy 68 896,57 eur zvýšenej o úrok vo výške 8 % ročne od 19. mája 1992 až do dňa zaplatenia,

- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

56 Rada navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

- zamietol žalobu,

- zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

57 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

- zamietol žalobu ako nedôvodnú,

- zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

Právny stav

- 58 Žalobca tvrdí, že podmienky založenia zodpovednosti Spoločenstva sú splnené a že nemôže byť vyhovené námietke čiastočného premlčania jeho nároku vznesenej Radou, ktorá otázka ide nad rámec právneho sporu začatého v rámci tohto konania, tak ako ho účastníci konania vymedzili počas koordinačných stretnutí.
- 59 Súd prvého stupňa sa domnieva, že v konkrétnom prípade skúmanie otázky premlčania si vyžaduje najprv určiť, či môže byť založená zodpovednosť Spoločenstva podľa článku 215 druhého odseku ES (teraz článok 288 druhý odsek ES), a v prípade, ak áno, do akého dátumu (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 28; Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 27, a zo 7. februára 2002, Gosch/Komisia, T-199/94, Zb. s. II-391, bod 40).

*O zodpovednosti Spoločenstva***Tvrdenia účastníkov konania**

- 60 Tvrdenia žalobcu sa členia na tri časti. V prvom rade žalobca pripomína práva, ktoré vyplývajú z jeho postavenia výrobcu SLOM, a tvrdí, že nie je namieste rozlišovať medzi rozličnými kategóriami predmetných výrobcov SLOM, pokiaľ ide o uznanie zodpovednosti Spoločenstva, ktoré vyplýva najmä z ponuky na náhradu škody, ktorá mu bola adresovaná podľa nariadenia č. 2187/93, ako aj z postoja, ktorý neskôr zaujali inštitúcie pri prijatí tohto nariadenia. V druhom rade žalobca tvrdí, že

existujú rozdiely medzi jeho situáciou a situáciou žalobcov vo veciach, ktorých sa týkali rozsudky Böcker-Lensing, už citovaný v bode 18 vyššie, Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie. V treťom rade žalobca napáda podmienky pridelenia náhrady škody ponúkanej podľa nariadenia č. 2330/98, tak ako sú opísané žalovanými.

- 61 Po prvé žalobca na úvod pripomína, že je výrobcom SLOM a že pre všetkých výrobcov SLOM platí rovnaká skutočnosť, že keď zákonodarca Spoločenstva zavádzal režim kvót na mlieko v roku 1984, boli úmyselne zákonodarcom Spoločenstva vylúčení z možnosti získať kvótu na mlieko oslobodenú od dodatočného poplatku, nazývanú „referenčné množstvo“. Upresňuje, že v rámci tohto režimu všetkým výrobcom Spoločenstva bola pridelená kvóta priamo spojená so skutočnou výrobou počas „referenčného roku“, ale že takmer žiadny výrobca SLOM nevyrábala mlieko počas roku 1983 z dôvodu záväzkov neuvádzania na trh prevzatých v roku 1978 a nasledujúcich rokoch, z čoho vyplýva, že nemohli žiadať o kvótu na mlieko pri ukončení ich záväzku neuvádzania na trh.
- 62 Následne pripomína obsah rozsudkov Mulder I, už citovaného v bode 6 vyššie, Spagl, už citovaného v bode 11 vyššie, a Mulder II, už citovaného v bode 13 vyššie, ako aj skutočnosť, že Spoločenstvo je povinné podľa znenia rozsudku Mulder II, už citovaného v bode 13 vyššie, nahradiť škodu vyplývajúcu z ušlého zisku utrpeného výrobcami SLOM, ku ktorým on sám patrí, pokiaľ ide o obdobie, počas ktorého boli nezákonne vylúčení z výroby mlieka, a to od dátumu uplynutia záväzku neuvádzania na trh do momentu, od ktorého mohli žiadať o špecifické referenčné množstvo.
- 63 Žalobca nakoniec tvrdí, že z ponúk na náhradu škody predložených podľa nariadenia č. 2187/93, ktoré sa podľa žalovaných týkalo všetkých výrobcov mlieka, ktorí by mohli žiadať o odškodnenie podľa rozsudku Mulder II, už citovaného v bode 13 vyššie, teda aj jeho samého, vyplýva, že Spoločenstvo výslovne uznalo svoju zodpovednosť vo vzťahu k výrobcom SLOM, ktorí získali konečné referenčné

množstvo podľa nariadení č. 764/89 a č. 1639/91, žalobca patrí k tejto kategórii výrobcov, pretože získal referenčné množstvo podľa posledného menovaného nariadenia.

64 Na podporu tohto uznania zodpovednosti Spoločenstva žalobca uplatňuje nielen argumenty založené na rozsudkoch SpagI, už citovanom v bode 11 vyššie, a Mulder II, už citovanom v bode 13 vyššie, predchádzajúcich prijatiu nariadenia č. 2187/93, textu oznámenia z 5. augusta 1992, ponuky Komisie z 21. apríla 1993 [KOM(93) 161, konečné znenie, ďalej len „ponuka z 21. apríla 1993“] týkajúcich sa nariadenia č. 2187/93, ale rovnako postoj zaujatý inštitúciami a judikatúru nasledujúcu po prijatí tohto nariadenia, teda argumenty, ktoré jasne preukazujú, že medzi výrobcami SLOM 1983 a výrobcami kvalifikovanými ako SLOM 1984 nebolo nikdy vykonávané žiadne rozlišovanie.

65 V tejto súvislosti žalobca uvádza nasledujúce pripomienky.

66 Pokiaľ ide o skutočnosti predchádzajúce nariadeniu č. 2187/93, žalobca po prvé tvrdí, že v rozsudku SpagI, už citovanom v bode 11 vyššie, ktorého hlavným predmetom bolo určenie práv a povinností výrobcov SLOM 1983, kategórie, ku ktorej patrí, Súdny dvor konštatoval, že títo výrobcovia mali právo na referenčné množstvo z rovnakého titulu ako výrobcovia SLOM 1984. Tento rozsudok bol jedným z dôvodov, ktoré podnietili Radu k zrušeniu nariadenia č. 1639/91, podľa ktorého sa s výrobcami SLOM 1983 zaobchádzalo rovnako ako s výrobcami SLOM 1984, pokiaľ ide o právo na pridelenie špecifických referenčných množstiev od neskoršieho dátumu.

67 Po druhé žalobca zdôrazňuje, že vec, ktorej sa týkal rozsudok Mulder II, už citovaný v bode 13 vyššie, ktorý bol hlavným konaním, platila podľa vzoru vecí, ktorej sa týkal rozsudok SpagI, už citovaný v bode 11 vyššie, pre všetkých výrobcov SLOM II

vrátane výrobcov SLOM 1983, ktorí sa okrem toho združili v združení na ochranu ich záujmov (Stichting SLOM) a boli spoločne zastúpení advokátmi, buď na formálnych a neformálnych pojednaniach pred Súdny dvorom a Súdom prvého stupňa, alebo na rokovaní so žalovanými o výške náhrad škôd, ktoré mali byť pridelené podľa meradiel rozsudku Mulder II, už citovaného v bode 13 vyššie. Také tiež bolo presvedčenie žalovaných, ktorí v tejto súvislosti nikdy nevykonávali rozdiel medzi výrobcami SLOM 1983 a výrobcami SLOM 1984.

68 Po tretie žalobca poznamenáva, že v oznámení z 5. augusta 1992 žalované v nadväznosti na rozsudok Mulder II, už citovaný v bode 13 vyššie, oznámili, že sa chystali definovať praktické podmienky náhrady škody vyplácanej všetkým výrobcami SLOM, nielen žalobcom, ktorých sa týkal tento rozsudok, a teda v tejto súvislosti nebolo vykonávané žiadne rozlíšenie v zmysle rozsudku Spagl, už citovaného v bode 11 vyššie, medzi výrobcami SLOM 1983 a výrobcami SLOM 1984.

69 Skutočnosť, že Komisia zamýšľala zaobchádzať rovnako s výrobcami SLOM I a SLOM II, vyplýva nepochybne z uvedenia dôvodov ponuky z 21. apríla 1993.

70 V tejto súvislosti žalobca pripomína nasledujúce znenie vyššie uvedenej ponuky, uvedené pod nadpisom „Právne aspekty: zásada“:

„Prijatým riešením je predložiť prostredníctvom členských štátov návrh zmiernu všetkým dotknutým výrobcami, ktorý bude akceptovaný na vyrovnanie celej pohľadávky. V prípade odmietnutia výrobcami nemá inú možnosť ako preukazovať pred Súdny dvorom, že jeho škoda je vyššia ako ponuka, s nákladmi, nebezpečenstvami a predĺžením lehôt zodpovedajúcich úhrad. Berúc do úvahy, že sumy ponuky sú vypočítané veľkoryso, možno dúfať, že sa takto vyrovná veľká väčšina prípadov.“ [*neoficiálny preklad*]

- 71 Podľa žalobcu z tejto ponuky vyplýva, že inštitúcie si vyhradili výlučné právo napádať rozsah škody a nie okruh „dotknutých výrobcov“ v prípade, ak ponuka nebude prijatá.
- 72 Okrem toho žalobca tvrdí, že ako aj vyplýva z textu odôvodnenia nariadenia č. 2187/93, toto má povahu zmluvnej kolektívnej ponuky adresovanej všetkým výrobcom mlieka, ktorí požívajú konečné referenčné množstvo, teda aj jemu samotnému, a že nebolo vykonávané žiadne rozlišovanie medzi výrobcami SLOM I a SLOM II, ani medzi výrobcami SLOM 1983 a SLOM 1984.
- 73 Pokiaľ ide o postoj zaujatý inštitúciami a judikatúru po prijatí nariadenia č. 2187/93, žalobca poznamenáva, že zástupcovia Komisie nikdy neuviedli žiadne oznámenie, po prvé, v rámci pravidelných kontaktov, ktoré už viac rokov udržiavali s advokátmi holandských výrobcov SLOM, po druhé, v rámci neformálnych stretnutí pred Súdom prvého stupňa, po tretie, v rámci iných žalôb o náhradu škody vedených pred Súdom prvého stupňa, po štvrté, konkrétnejšie, v rámci „záležitostí premlčania“ a ich vysporiadania, po piate, v rámci vysporiadania žiadostí o náhradu škody, vo vzťahu ku ktorým zodpovednosť Spoločenstva bola uznaná až po roku 1993, že by si chceli vyhradiť právo vrátiť sa k uznaniu zodpovednosti Spoločenstva, ako táto vyplýva z nariadenia č. 2187/93, a k ponukám na náhradu škody predloženým na základe tohto nariadenia.
- 74 Žalobca pripomína, po prvé, že konania o náhradu škody vedené pred Súdom prvého stupňa výrobcami, ktorí odmietli ponuky na náhradu škody podľa nariadenia č. 2187/93, teda aj ním samotným, boli prerušené až do vyhlásenia rozsudku Mulder III, už citovaného v bode 20 vyššie. Podľa žalobcu boli žalovaní účastníci konania od začiatku presvedčení, že vec, ktorej sa týka tento rozsudok, je hlavným konaním pre všetkých holandských výrobcov SLOM, ktorým bolo pridelené konečné referenčné množstvo, čo vyplýva najmä z rozličných neformálnych stretnutí, ktoré organizoval Súd prvého stupňa s cieľom prediskutovať postup v konaní v početných veciach

podaných výrobcami SLOM. V tomto kontexte žalobca tvrdí, že žalovaní účastníci konania nepopierali skutočnosť, že medzi výrobcami SLOM 1983 a SLOM 1984 nebolo vykonávané žiadne rozlišovanie. Okrem toho, s výnimkou jeho prípadu, žalované nepopierali zodpovednosť Spoločenstva voči výrobcom, ktorí podali žaloby po tom, čo odmietli ponuky na náhradu škody predložené podľa nariadenia č. 2187/93, teda voči výrobcom, vo vzťahu ku ktorým bola táto zodpovednosť uznaná vopred.

75 Žalobca dodáva, že od momentu, keď bolo prijaté nariadenie č. 2187/93, žalované vedeli, že väčšina výrobcov SLOM nebude môcť prijať ponuku na náhradu škody definovanú predmetným nariadením z dôvodov uvedených v spise týkajúcom sa konania, v ktorom bol vyhlásený rozsudok Mulder II, už citovaný v bode 13 vyššie, ako aj v početných žalobách, ktoré boli podané pred Súdom prvého stupňa v roku 1993 a 1994 v mene holandských výrobcov SLOM, medzi nimi aj ním samým. Okrem toho, predchádzajúce rokovania s advokátmi žalobcov v konaniach, ktorých sa týkal rozsudok Mulder II, už citovaný v bode 13 vyššie, a rozsudok Mulder II, už citovaný v bode 20 vyššie, bolo Komisii dostatočne preukázané, že sumy náhrady škody na kilogram uvedené v nariadení č. 2187/93 boli príliš nízke na odškodnenie holandských výrobcov.

76 Podľa žalobcu v tomto kontexte iní výrobcovia SLOM nenamietali proti tomu, aby konania o žalobách, ktoré podali pred Súdom prvého stupňa, boli prerušené až do vyhlásenia rozsudku Mulder III, už citovaného v bode 20 vyššie, Súdny dvorom, pretože sa domnievali, že s nimi bude zaobchádzané striktne rovnako ako so žalobcami vo veciach, ktorých sa týkal rozsudok Mulder II, už citovaný v bode 13 vyššie, a rozsudok Mulder III, už citovaný v bode 20 vyššie. Pri kontaktoch medzi zástupcami žalovaných a advokátmi holandských výrobcov SLOM nebola nikdy nadhodená myšlienka, že žalované by sa mohli vzhľadom na časť holandských výrobcov SLOM vrátiť k uznaniu zodpovednosti Spoločenstva vyplývajúcej z ponúk podaných podľa nariadenia č. 2187/93.

- 77 Konkrétne žalobca tvrdí, že v konaní žalovaných následne po rozsudkoch zo 16. apríla 1997, Hartmann/Rada a Komisia (T-20/94, Zb. s. II-595), a Saint a Murray/Rada a Komisia (T-554/93, Zb. s. II-563) nebolo vykonávané žiadne rozlíšenie medzi výrobcami SLOM 1983 a SLOM 1984, z čoho vyplýva, že nič neumožňuje domnievať sa, že by sa mohli nakoniec vrátiť k uznaniu zodpovednosti Spoločenstva.
- 78 V tomto smere žalobca upresňuje, že Komisia listom z 27. februára 1998 informovala Súd prvého stupňa, že zamýšľa navrhnúť zmier žalobcom vo všetkých veciach týkajúcich sa výrobcov SLOM I a SLOM II typu „Hartmann“ a že všetci výrobcovia tejto kategórie bez rozlíšenia skutočne dostali obnovenú ponuku zo strany Komisie. Žalobca dodáva, že hoci je pravda, že návrh zmiernosti sa netýkal tých holandských výrobcov patriacich do týchto kategórií, ktorí odmietli ponuky na náhradu škody predložené podľa nariadenia č. 2187/93 a ktorí následne podali žalobu o náhradu škody pred Súdom prvého stupňa, tento postup bol v súlade s tým, čo bolo uvádzané medzi účastníkmi konania, a to, čo je dôležité, je skutočnosť, že s výrobcami SLOM 1983 a SLOM 1984 sa zaobchádzalo rovnako.
- 79 Rada tiež vytvorila podmienky na to, aby kolektívna ponuka na náhradu škody na základe rozsudku Súdu prvého stupňa z 9. decembra 1997, Quiller a Heusmann/Rada a Komisia (T-195/94 a T-202/94, Zb. s. II-2247, ďalej len „rozsudok Quiller“), bola adresovaná skupine výrobcov dotknutých týmto rozsudkom, v ktorej nebolo vykonávané žiadne rozlíšenie medzi výrobcami SLOM 1983 a výrobcami SLOM 1984, pretože jeden výrobca v konaní, ktorého sa týkal tento rozsudok, bol výrobcom SLOM 1983. Žalobca uznáva že záväzok neuvádzania na trh zaťažoval celý jeho podnik, zatiaľ čo pán Quiller bol zároveň cesionárom časti podniku zaťaženého záväzkom neuvádzania na trh, ktorý uplynul v roku 1983, a majiteľom iného podniku, kde pokračoval vo výrobe mlieka. Poznomenáva však, že v už citovanom rozsudku Quiller Súd prvého stupňa iba zdôraznil, že pán Quiller nemusel brať do úvahy skutočnosť, že od roku 1983 mal obnoviť výrobu mlieka v časti podniku, kde bol cesionárom, s cieľom nebyť dotknutý režimom kvót ako, medzi inými, žalobca vo veci, ktorej sa týkal rozsudok Spagl, už citovaný v bode 11 vyššie.

- 80 Žalobca okrem iného pripomína, že zo zápisnice z neformálneho stretnutia Súdu prvého stupňa z 30. septembra 1998 vyplýva, že sudca spravodajca identifikoval výrobcov, ktorým inštitúcie ponúkli náhradu škody, ktorí ju ale odmietli vzhľadom na metódu ohodnotenia škody ako kategóriu „C“. Táto kategória zahŕňala všetkých výrobcov SLOM I a SLOM II, vo vzťahu ku ktorým boli vedené zmluvné rokovania s Komisiou po rozsudku Mulder III, už citovanom v bode 20 vyššie. Žalobca tvrdí, že žalované nikdy nenavrholi, aby podskupina SLOM 1983 brala do úvahy možnosť, že by sa inštitúcie mohli ku koncu vrátiť k uznaniu zodpovednosti Spoločenstva.
- 81 Po druhé, žalobca pripomína, že v odôvodneniach nariadenia č. 2330/98, ktoré splnomocňuje Komisiu na vyporiadanie rozličných žiadostí o náhradu škody, Rada zdôrazňuje, že v nadväznosti na rozsudok Mulder II, už citovaný v bode 13 vyššie, sa inštitúcie „zaviazali, že toto rozhodnutie uvedú do úplnej účinnosti“, a „dotknutými boli v podstate výrobcovia, ktorí mali nárok na uplatňovanie osobitného smerného množstva podľa ustanovení, o ktoré sa rozšírilo nariadenie... č. 857/84... podľa nariadenia... 764/89 alebo podľa nariadenia... č. 1639/91“. Žalobca zdôrazňuje, že v tomto kontexte bolo s výrobcami SLOM I a SLOM II zaobchádzané rovnako a že nič nenasvedčuje tomu, že by výrobcovia SLOM 1983 ako podskupina výrobcov SLOM II mali brať do úvahy možnosť, že im bude definitívne odobraté právo na náhradu škody. Žalobca tiež poznamenáva, že keď v roku 2000 Komisia popierala zodpovednosť Spoločenstva voči nemu a voči iným výrobcom SLOM 1983 v rámci rokovania o dôsledkoch rozsudku Mulder II, už citovanom v bode 13 vyššie, Komisia zastávala stanovisko, že každý výrobca SLOM požívajúci konečné referenčné množstvo musí dostať „aspoň raz“ ponuku na náhradu škody. Podľa žalobcu to poukazuje na to, že Komisia tiež nerozlišovala medzi výrobcami SLOM 1983 a výrobcami SLOM 1984.
- 82 Po tretie žalobca konštatuje, že rozsudok Mulder III, už citovaný v bode 20 vyššie, preukázal, že všetci holandský výrobcovia SLOM vrátane jeho samého v roku 1992 odmietli, z dôvodov prinajmenšom legitímnych, ponuku na náhradu škody predloženú podľa nariadenia č. 2187/93.

- 83 Podľa názoru žalobcu v konaniach, ktorých sa týkali rozsudok Mulder II, už citovaný v bode 13 vyššie, a rozsudok Mulder III, už citovaný v bode 20 vyššie, bolo konštatované, že posledný menovaný rozsudok má slúžiť ako vzor pre kolektívne vysporiadanie so všetkými ostatnými holandskými výrobcami SLOM. Okrem toho, v priebehu druhého polroku roku 2000 advokát výrobcov SLOM a pán Kleinlangenvelsloo zastupujúci Stichting SLOM na jednej strane a zástupcovia Komisie na strane druhej sa zapojili do intenzívnych rokovaní, ktoré sa v podstate týkali všetkých výrobcov SLOM, ktorým bolo pridelené konečné referenčné množstvo v roku 1991 alebo roku 1993 a ktorým bol predložený návrh zmiery podľa nariadenia č. 2187/93.
- 84 Podľa žalobcu boli teda holandskí výrobcovia SLOM prekvapení, keď Komisia, odvolávajúc sa na rozsudok Böcker-Lensing, už citovaný v bode 18 vyššie, odmietla v roku 2000 poskytnúť výrobcovi SLOM 1983 akúkoľvek náhradu škody, hoci, podobne ako žalobca, disponovali konečným referenčným množstvom. Komisia tiež nebola v zásade ochotná uznať zodpovednosť Spoločenstva voči výrobcovi SLOM 1983, ktorí ešte mohli predložiť písomný dôkaz nezvratne preukazujúci skutočnosť, že v roku 1983 vykonali konkrétnu iniciatívu na obnovenie výroby mlieka pri uplynutí ich záväzku neuvádzania na trh.
- 85 Žalobca sa domnieva, že skutočnosť, že sa Komisia neskôr vrátila k otázke uznania zodpovednosti Spoločenstva voči nemu a iným holandským výrobcovi SLOM 1983, ktorým boli pridelené referenčné množstvá, sa musí považovať za odporujúcu najzákladnejším zásadám správneho úradného postupu. Žalobca vyhlasuje, že je mu ľahostajné, ako Súd prvého stupňa posúdi konanie žalovaných: porušenie zásady správneho úradného postupu, porušenie zásady rovnosti, konanie so zlým úmyslom, porušenie pravidiel preklúzie alebo premlčania práva (rechtsverwerking) alebo inak. To, čo žalobca chce uplatňovať, je skutočnosť, že toto konanie je právne neprípustné. Domnieva sa okrem iného, že toto konanie vyplýva z čisto zlého úmyslu a že žalované zneužili výnimočne dlhú dobu súdneho konania vo veciach uvedených rozsudkami Mulder II, už citovaným v bode 13 vyššie, a Mulder III, už citovaným v bode 20 vyššie.

- 86 Podľa žalobcu z toho vyplýva, že svojím stálym a logickým prístupom Komisia vyvolala u výrobcov SLOM legitímnu dôveru v skutočnosť, že by nepopierala následne zodpovednosť Spoločenstva uznanú v nariadení č. 2187/93 a že za týchto okolností by Komisia mala byť považovaná za vylúčenú z práva toto namietat, keďže k tomuto namietaniu došlo po prvýkrát v roku 2000. Podľa jeho názoru samotná skutočnosť, že Súd prvého stupňa vyhlásil rozsudok Böcker-Lensing, už citovaný v bode 18 vyššie, nemohla mať za následok, že Komisia prijme záver o namietaní zodpovednosti Spoločenstva voči výrobcovi SLOM, pretože Komisia mala dospieť a dospela k dohode so žalobcami v konaniach, ktorých sa týkal rozsudok Mulder II, už citovaný v bode 13 vyššie, a rozsudok Mulder III, už citovaný v bode 20 vyššie, o výške náhrady škody.
- 87 Žalobca nakoniec zdôrazňuje, že skutočnosti, ktoré uviedol v žalobe, týkajúce sa prístupu zástupcov Komisie pri ich stykoch s holandskými výrobcami SLOM v priebehu rokov Komisia nepopierala.
- 88 Po druhé, žalobca poznamenáva, že existujú rozdiely medzi jeho postavením a postavením žalobcov v konaniach, ktorých sa týkali rozsudky Böcker-Lensing, už citovaný v bode 18 vyššie, Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, v ktorých Súd prvého stupňa konštatoval, že zodpovednosť Spoločenstva voči holandským výrobcovi SLOM 1983 nemohla byť založená z dôvodu, že títo výrobcovia dostatočne nepreukázali, že mali úmysel obnoviť výrobu po uplynutí ich záväzku neuvádzania na trh.
- 89 Predpokladá sa, že výsledok odvolaní podaných v konaniach, ktorých sa týkal rozsudok Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, a rozsudok Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, nie je bez dopadu na výsledok tohto konania. Podľa jeho názoru, ak sa Súdny dvor v konečnom dôsledku domnieva, že Spoločenstvo je zodpovedné voči žalobcom v týchto dvoch konaniach, vyplýva z toho, že Spoločenstvo je rovnako

zodpovedné voči žalobcovi v tomto konaní a, vo všeobecnosti, voči všetkým iným výrobcom SLOM 1983, ktorým bolo pridelené konečné referenčné množstvo. Predsa však, tvrdí žalobca, ak Súdny dvor zamietne odvolania, to napriek všetkému neznamená, že Spoločenstvo nie je zodpovedné voči žalobcovi v tomto konaní, ako aj voči všetkým iným výrobcom SLOM 1983, ktorým bolo pridelené konečné referenčné množstvo.

- 90 Podľa žalobcu sa jeho postavenie odlišuje od postavenia žalobcov v konaniach, ktorých sa týkali rozsudky Böcker-Lensing, už citovaný v bode 18 vyššie, Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie. Poznomenáva, že disponuje už od roku 1991 konečným referenčným množstvom získaným podľa nariadenia č. 1639/91 a že zodpovednosť Spoločenstva voči jeho osobe nebola nikdy popretá od rozsudku Mulder II, už citovaného v bode 13 vyššie. Okrem toho z tohto rozsudku, ako aj z nariadení č. 2187/93 a 2330/98 jasne vyplýva, že medzi výrobcami SLOM I a SLOM II nemá byť vykonávané žiadne rozlišovanie. Naopak, páni Bouma a Beusmans stále nedisponujú konečným referenčným množstvom, zatiaľ čo pre pána Böcker-Lensing bolo referenčné množstvo pridelené až v roku 1995. Žalobca rovnako pripomína, že žiadnemu z troch výrobcov spomenutých vyššie nebol predložený návrh zmieri podľa nariadenia č. 2187/93. Žalované nikdy neuznali zodpovednosť Spoločenstva voči trom výrobcom uvedeným v troch vyššie uvedených rozsudkoch, a Komisia teda v ich prípadoch nepristúpila k výslovnému uznaniu zodpovednosti Spoločenstva.

- 91 Nakoniec žalobca tvrdí, že je právne neprípustné posudzovať zodpovednosť Spoločenstva vo vzťahu k výrobcom SLOM 1983 na odlišnom základe, ako bol použitý vo vzťahu k výrobcom SLOM I, a domnieva sa že posúdenie vykonané Súdom prvého stupňa v rozsudkoch Bouma, už citovanom v bode 22 vyššie, a Beusmans, už citovanom v bode 22 vyššie, je nepresné v tom, keď konštatovalo, že dôkazné bremeno, ktoré znášajú výrobcovia SLOM 1983, musí byť ťažšie než dôkazné bremeno pripadajúce výrobcom SLOM I, hoci ich situácia je zhodná. Žalobca opakuje žalobné dôvody, ktoré uvádzal pán Beusmans v rámci odvolania smerujúceho proti rozsudku, ktorý Súd prvého stupňa vyhlásil vo veci T-73/94, uvádzajúc, že sa s nimi stotožňuje, ale upresňuje, že Súd prvého stupňa nemá skúmať ich dôvodnosť.

- 92 Pokiaľ ide o dôkaz, žalobca tvrdí, že berúc do úvahy postoj zaujatý žalovanými po rozsudku Mulder I, už citovanom v bode 6 vyššie, žiadny z výrobcov SLOM 1983 nepomýšľal na zachovanie dôkazov týkajúcich sa správy svojho alebo svojich podnikov v roku 1983. Žalobca uvádza, že väčšina výrobcov SLOM 1983 vrátane jeho samotného už nemôže v roku 2000 predložiť dôkaz o tom, že v roku 1983 vykonali konkrétne iniciatívy pre obnovenie výroby mlieka, hoci určitý počet výrobcov SLOM 1983, ktorý ešte náhodne disponoval určitými dôkazmi, ich predloží so všetkými výhradami voči tomu, aby to bolo nutné. V tomto kontexte Komisia považuje dôkazy za dostatočné iba vo veľmi malom počte prípadov, kde viedli k náhrade škody bez ďalšieho súdneho zásahu.
- 93 V tomto bode žalobca poznamenáva, že v čase vzniku rozhodujúcich skutočností nebolo potrebné predložiť dôkazy na podporu žiadosti o kvótu a žiadosti o náhradu škody. Dodáva, že aktuálne požiadavky dôkazu, viac ako desať rokov po udalostiach, boli formulované po uplynutí zákonnej povinnosti uloženej výrobcom zachovávať ich účtovníctvo a po viacerých reorganizáciách v rámci holandského ministerstva pôdohospodárstva, ktoré z uvedeného dôvodu už nemôže predložiť informatívne údaje.
- 94 Žalobca okrem iného poznamenáva, že Komisia uvádza, že „v minulosti pripustila“, aby výrobcovia, ktorým bolo pridelené konečné referenčné množstvo, boli považovaní za výrobcov, ktorí mali úmysel po uplynutí záväzku neuvádzania na trh obnoviť výrobu mlieka. Upresňuje, že Komisia voči výrobcom SLOM 1983, ktorým bolo pridelené konečné referenčné množstvo, nikdy neuložila, v zmysle dodatočného preukázania ich úmyslu obnovenia výroby mlieka, požiadavky skôr, než bola viazaná rokovaniami s advokátom holandských výrobcov SLOM v roku 2000 o vyporiadaní dôsledkov rozsudku Mulder III, už citovaného v bode 20 vyššie.
- 95 Po tretie žalobca napáda tvrdenie formulované výslovne Radou, podľa ktorého nebol subjektom ponuky Komisie na náhradu škody podľa nariadenia č. 2330/98, pretože

nebol predložený dôkaz o úmysle obnovy výroby mlieka po uplynutí jeho záväzku neuvádzania na trh. Nariadenie č. 2330/98, pokiaľ ide výlučne o výrobcov SLOM, vo vzťahu ku ktorým dovtedy nebola uznaná žiadna zodpovednosť Spoločenstva, sa nemohlo týkať tých výrobcov, ktorí ako žalobca už získali zo strany Spoločenstva uznanie jeho zodpovednosti.

- 96 Žalobca sa okrem toho domnieva, že ide o nepresné tvrdenie. Na jednej strane je navrhované, aby preukázanie úmyslu obnovenia výroby mlieka po uplynutí záväzku neuvádzania na trh malo dopad na rozhodnutie o predložení ponúk na náhradu škody podľa nariadenia č. 2330/98.
- 97 Na druhej strane Komisia v určitých prípadoch, dokonca po rozsudku Böcker-Lensing, už citovanom v bode 18 vyššie, predložila ponuky na náhradu škody podľa nariadenia č. 2330/98 bez uloženia podmienok, najmä pokiaľ ide o preukázanie úmyslu obnoviť výrobu mlieka, holandským výrobcom SLOM 1983, vo vzťahu ku ktorým odmietla uznať zodpovednosť Spoločenstva z dôvodu neexistencie konečného referenčného množstva.
- 98 Žalobca uvádza, že takým boli prípady žalobcov J. I. M., W. Spikker a T. J. W. Kraaienvanger vo veci T-533/93, ktorí dostali ponuku na náhradu škody podľa nariadenia č. 2330/98, v uvedenom poradí 29. apríla 1999 a v máji 2000.
- 99 Okrem toho, pred samotným prijatím nariadenia č. 2330/98 Komisia zaslala ponuky na náhradu škody niekoľkým holandským výrobcom SLOM 1983, ako je žalobca W. Brouwer (vec T-533/93), ktorému bola predložená ponuka na náhradu škody v roku 1997 a náhrada škody mu bola vyplatená po prijatí, v apríli 1999.

- 100 Podľa žalobcu skutočnosti uvedené vyššie preukazujú, že v súlade s ustáleným spôsobom postupu, dokonca po uplynutí lehoty uvedenej v nariadení č. 2187/93, ako aj po rozsudku Böcker-Lensing, už citovanom v bode 18 vyššie, Komisia pokračovala v predkladaní nových ponúk na náhradu škody výrobcom SLOM 1983, vo vzťahu ku ktorým zodpovednosť Spoločenstva nebola uznaná, ako v skoršom štádiu skutkového stavu, keď títo výrobcovia nedostali konečné referenčné množstvo, tak aj po uplynutí lehôt uložených nariadením č. 2187/93.
- 101 Rada a Komisia sa domnievajú, že podmienky založenia mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva nie sú v danom prípade splnené, z čoho vyplýva, že žaloba musí byť zamietnutá.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 102 Je potrebné pripomenúť, že podľa judikatúry mimozmluvná zodpovednosť Spoločenstva uvádzaná v článku 288 druhom odseku ES za škodu spôsobenú jeho inštitúciami môže vzniknúť, iba ak je splnený súhrn podmienok, pokiaľ ide o protiprávnosť vytykaného konania, existenciu škody a existenciu príčinnej súvislosti medzi uvádzaným konaním a údajnou škodou (rozsudky Súdneho dvora z 28. apríla 1971, Lütticke/Komisia, 4/69, Zb. s. 325, bod 10, a zo 17. decembra 1981, Ludwigshafener Walzmühle a i./Rada a Komisia, 197/80 až 200/80, 243/80, 245/80 a 247/80, Zb. s. 3211, bod 18; rozsudky Súdu prvého stupňa z 13. decembra 1995, Exporteurs in Levende Varkens a i./Komisia, T-481/93 a T-484/93, Zb. s. II-2941, bod 80; Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 39, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 38, potvrdené rozsudkom Bouma a Beusmans, už citovaným v bode 26 vyššie, bod 43, a rozsudkom Gosch/Komisia, už citovaným v bode 59 vyššie, bod 41).
- 103 Pokiaľ ide o situáciu výrobcov mlieka, ktorí podpísali záväzok neuvádzania na trh, zodpovednosť Spoločenstva je založená vo vzťahu ku každému výrobcovi, ktorý

utrpel škodu z dôvodu, že mu bolo zabránené dodávať mlieko za uplatnenia nariadenia č. 857/84 (rozsudok Mulder II, už citovaný v bode 13 vyššie, bod 22). Táto zodpovednosť sa zakladá na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery (rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 40, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 39, potvrdené rozsudkom Bouma a Beusmans, už citovaným v bode 26 vyššie, body 45 až 47, a rozsudkom Gosch/Komisia, už citovaným v bode 59 vyššie, bod 42).

104 Tejto zásady sa však možno dovolať voči právnomu predpisu Spoločenstva len do tej miery, v akej samotné Spoločenstvo predtým vytvorilo situáciu vytvárajúcu legitímnu dôveru (rozsudok Súdneho dvora z 10. januára 1992, Kühn, C-177/90, Zb. s. I-35, bod 14; rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 41, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 40, potvrdené rozsudkom Bouma a Beusmans, už citovaným v bode 26 vyššie, body 45 až 47, a rozsudkom Gosch/Komisia, už citovaným v bode 59 vyššie, bod 43).

105 Takže podnikateľ, ktorý bol zasiahnutý aktom Spoločenstva zastavujúcim uvádzanie mlieka na trh po obmedzenú dobu vo všeobecnom záujme a oproti uhradeniu prémie, sa môže legitímne domnievať, že na konci svojho záväzku nebude podliehať obmedzeniam, ktoré sa ho špecificky dotýkajú, práve z dôvodu skutočnosti, že využil možnosti ponúkané právnou úpravou Spoločenstva (rozsudky Mulder I, už citovaný v bode 6 vyššie, bod 24, a von Deetzen, už citovaný v bode 6 vyššie, bod 13). Naopak, zásada ochrany legitímnej dôvery nebráni tomu, aby v režime, akým bol režim dodatočného poplatku, boli výrobcovi uložené obmedzenia z dôvodu, že neuvádzal mlieko na trh alebo uvádzal na trh iba redukované množstvo počas určeného obdobia predchádzajúceho nadobudnutiu účinnosti predmetného režimu, v nadväznosti na rozhodnutie, ktoré prijal dobrovoľne bez toho, aby do toho bol podnietený aktom Spoločenstva (rozsudky Kühn, už citovaný v bode 104 vyššie, bod 15; Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 42, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 41, potvrdené rozsudkom Bouma a Beusmans, už citovaným v bode 26 vyššie, body 45 až 47, a rozsudkom Gosch/Komisia, už citovaným v bode 59 vyššie, bod 44).

- 106 Navyše z rozsudku Spagl, už citovanom v bode 11 vyššie, vyplýva, že Spoločenstvo nemohlo bez porušenia zásady ochrany legitímnej dôvery, vylúčiť automaticky z poskytnutia kvót všetkých výrobcov, ktorých záväzok neuvádzania na trh alebo konverzie uplynul v roku 1983, najmä tých, ktorí podobne ako pán Spagl nemohli obnoviť výrobu mlieka z dôvodov, ktoré boli spojené s ich záväzkom (rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 43, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 42, potvrdené rozsudkom Bouma a Beusmans, už citovaným v bode 26 vyššie, bod 53, a rozsudkom Gosch/Komisia, už citovaným v bode 59 vyššie, bod 45). Súdny dvor tiež v bode 13 tohto rozsudku konštatoval:

„Zákonodarca Spoločenstva mohol platne zaviesť vymedzený dátum týkajúci sa uplynutia obdobia neuvádzania na trh alebo konverzie dotknutých osôb, smerujúci k vylúčeniu z prospechu [ustanovení týkajúcich sa udelenia špecifického referenčného množstva] tých z výrobcov, ktorí nedodávali mlieko počas celého predmetného referenčného roku alebo jeho časti z dôvodov netýkajúcich sa záväzku neuvádzania na trh alebo konverzie. Naopak, zásada [ochrany] legitímnej dôvery, tak ako je vykladaná vyššie citovanou judikatúrou, bráni tomu, aby dátum vymedzený týmto spôsobom bol určený takými podmienkami, aby mal za dôsledok vylúčenie z prospechu [predmetných ustanovení] výrobcov, ktorých neúčast' na dodávkach mlieka počas celého referenčného roku alebo jeho časti je dôsledkom vykonania záväzku prevzatého podľa nariadenia č. 1078/77.“

- 107 Je tiež primerané vyvodzovať z tohto rozsudku, že výrobcovia, ktorých záväzok uplynul v roku 1983, môžu platne zakladať svoju žalobu o náhradu škody na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery, iba ak preukážu, že dôvody, pre ktoré neobnovili výrobu mlieka počas referenčného roku, sú spojené so skutočnosťou, že túto výrobu zastavili počas určitej doby a že pre nich bolo nemožné z dôvodov organizácie tejto výroby obnoviť ju bezodkladne (rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 45, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 44, potvrdené rozsudkom Bouma a Beusmans, už citovaným v bode 26 vyššie, body 62 a 63, a rozsudkom Gosch/Komisia, už citovaným v bode 59 vyššie, bod 47).

108 Okrem toho z rozsudku Mulder II, už citovaného v bode 13 vyššie, bodu 23, vyplýva, že zodpovednosť Spoločenstva je podriadená podmienke, že výrobcovia jasne vyjadrili svoj úmysel obnoviť výrobu mlieka po uplynutí ich záväzku neuvádzania na trh. V konečnom dôsledku preto, aby nezákonnosť, ktorá viedla k vyhláseniu neplatnosti nariadení zakladajúcich situáciu výrobcov SLOM, mohla dávať právo na odškodnenie v prospech týchto výrobcov, týmto výrobcom muselo byť zabránené v obnovení výroby mlieka. Toto predpokladá, že výrobcovia, ktorých záväzok zanikol pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 857/84, obnovili túto výrobu alebo aspoň prijali opatrenia s týmto cieľom, akými je vykonanie investícií alebo opráv, alebo údržby zariadení potrebných na túto výrobu (rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 46, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 45, potvrdené rozsudkom Bouma a Beusmans, už citovaným v bode 26 vyššie, body 89 až 91, a rozsudkom Gosch/Komisia, už citovaným v bode 59 vyššie, bod 48).

109 Pokiaľ výrobca neprejavil tento úmysel, nemôže sa dovolávať vzniku legitímnej dôvery v možnosť obnovenia výroby mlieka v akomkoľvek momente v budúcnosti. Za týchto okolností jeho postavenie nebude odlišné od postavenia podnikateľských subjektov, ktorí nevyrábali mlieko a ktorým po zavedení režimu kvót na mlieko v roku 1984 bolo zabránené začať takúto výrobu. Je ustálenou judikatúrou, že v oblasti spoločnej organizácie trhu, ktorej predmetu sa týka stále prispôsobovanie v závislosti od zmeny ekonomickej situácie, podnikateľské subjekty nemôžu vkladať svoju legitímnu dôveru v skutočnosť, že nebudú podliehať obmedzeniam vyplývajúcim z eventuálnych pravidiel spadajúcich do štrukturálnej a trhovej politiky (pozri rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 47, Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 46 a tam citovanú judikatúru, potvrdené rozsudkom Bouma a Beusmans, už citovaným v bode 26 vyššie, body 99 až 102, a rozsudkom Gosch/Komisia, už citovaný v bode 59 vyššie, bod 49).

110 V danom prípade, berúc do úvahy skutočnosť, že žalobca neobnovil výrobu mlieka medzi dátumom uplynutia jeho záväzku neuvádzania na trh, 1. októbrom 1983 a dátumom nadobudnutia účinnosti režimu kvót, 1. aprílom 1984, na to, aby jeho žiadosť o náhradu škody mohla byť považovaná za dôvodnú, musí preukázať, že mal

úmysel obnoviť túto výrobu po uplynutí jeho záväzku neuvádzania na trh a že tak nemohol urobiť kvôli nadobudnutiu účinnosti nariadenia č. 857/84 (rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 48, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 47, potvrdené rozsudkom Bouma a Beusmans, už citovaným v bode 26 vyššie, body 99 až 102).

- 111 Po prvé je potrebné v tejto súvislosti konštatovať, že žalobca nepredložil dôkaz o tom, že kontaktoval vnútroštátne orgány s cieľom získať referenčné množstvo v roku 1984 pri nadobudnutí účinnosti režimu kvót na mlieko, ani o tom, že vykonal iné kroky spôsobilé preukázať jeho úmysel obnoviť výrobu mlieka na konci jeho záväzku neuvádzania na trh.
- 112 Pokiaľ ide o dôkazy týkajúce sa úmyslu žalobcu obnoviť jeho činnosť výrobcu mlieka po uplynutí jeho záväzku neuvádzania na trh, je potrebné hneď na úvod konštatovať, že vo svojej e-mailovej správe z 20. januára 2003 predloženej na žiadosť Súdu prvého stupňa právny zástupca žalobcu potvrdil výber tohto konania ako hlavného konania, pretože žalobca už nie je schopný preukázať, že v roku 1983 prijal opatrenia na obnovenie výroby, z čoho vyplýva, že rozhodnutie v tejto veci závisí výlučne od otázky, aké je právne postavenie výrobcov, ktorí dostali ponuku na náhradu škody a ktorí ju odmietli.
- 113 Následne, hoci v rozpore s postojom žalovaných, sa žalobca domnieva, že vyššie uvedený dôkaz už nie je možné predložiť, pretože dotknuté holandské ministerstvo nemôže predložiť informatívne údaje, skutočnosťou však zostáva, že v odpovedi na otázku položenú Súdom prvého stupňa na pojednávaní žalobca potvrdil, že nepodnikol žiadne kroky smerujúce k získaniu takýchto informatívnych údajov.

- 114 Nakoniec žalobca na pojednávání uviedol, že po roku 1983 a až do roku 1984 pokračoval v udržiavaní stajní a lúk, pretože chcel v danom momente obnoviť výrobu mlieka. Žalobca dodal, že z dôvodu režimu kvót na mlieko pristúpil k prenájmu svojej pôdy podľa každoročných po sebe nasledujúcich zmlúv, pretože mal úmysel obnoviť výrobu mlieka v priebehu leta 1984.
- 115 S ohľadom na súhrn skutočností uvedených vyššie je nutné konštatovať, že eventuálny úmysel žalobcu obnoviť výrobu mlieka po uplynutí jeho záväzku neuvádzania na trh nie je podopretý žiadnym objektívnym dôkazom, ale iba jeho vyhláseniami, a to napriek tomu, že disponoval šiestimi mesiacmi na to, aby podnikol jasnú iniciatívu s cieľom tohto obnovenia.
- 116 Po druhé, pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu týkajúce sa uvádzaných rozdielov medzi jeho postavením a postavením žalobcu v konaniach, ktorých sa týkali rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, a Böcker-Lensing, už citovaný v bode 18 vyššie, v tom zmysle, že na rozdiel od jeho prípadu páni Bouma a Beusmans stále nedisponovali konečným referenčným množstvom, zatiaľ čo pre pána Böcker-Lensing bolo pridelené referenčné množstvo až v roku 1995, je potrebné poznamenať, že skutočnosť, že žalobca získal dočasné referenčné množstvo pri nadobudnutí účinnosti nariadenia č. 1639/91, nepredpokladá, že by mal právo na to, aby bol odškodnený v rámci vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva (rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 49, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 48).
- 117 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že pridelenie kvót bolo predvídané nariadeniami Rady a Komisie, ktoré mali za cieľ napraviť situáciu spôsobenú skorším nezákonným aktom. Zákonodarca, aby sa ubezpečil, že kvóty prinesú úžitok tým, ktorí majú skutočný úmysel vyrábať mlieko, a aby sa predišlo tomu, aby o ne výrobcovia žiadali s výlučným cieľom získať z toho ekonomické výhody, podriadil ich udelenie sérii podmienok (rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 51, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 50).

- 118 Skutočnosť, že výrobcovi bola odmietnutá kvóta, pretože pri podaní žiadosti nespĺňal podmienky uvádzané v právnom poriadku Spoločenstva smerujúce k náhrade neplatnosti nariadenia č. 857/84, nevylučuje, aby v momente uplynutia jeho záväzku mal legitímnu dôveru v možnosť obnovenia výroby mlieka a aby následne mal právo byť odškodnený za podmienok uvedených v rozsudku Mulder II, už citovanom v bode 13 vyššie. Naopak, mohol nastať aj prípad, že výrobcom, ktorí nechceli obnoviť výrobu mlieka po uplynutí ich záväzku, bolo udelené referenčné množstvo o niekoľko rokov neskôr, pretože spĺňali podmienky požadované v tomto momente (rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 52, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 51).
- 119 Následne, neskoršie získanie dočasného referenčného množstva, neskôr zmeneného na konečné referenčné množstvo, nepreukazuje samo osebe, že žalobca mal na konci svojho záväzku neuvádzania na trh úmysel obnoviť výrobu mlieka (rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 53, a Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 52).
- 120 V poslednom rade, tvrdeniu žalobcu, podľa ktorého sa nariadenie č. 2187/93 týkalo všetkých výrobcov mlieka, ktorí mohli požadovať odškodnenie podľa rozsudku Mulder II, už citovaného v bode 13 vyššie, a vyjadrovalo výslovné uznanie zodpovednosti zo strany Spoločenstva vo vzťahu k výrobcom, ktorí získali konečné referenčné množstvo podľa nariadení č. 764/89 a 1639/91, medzi nimi aj jemu samému, ktorý navyše dostal individuálnu ponuku na náhradu škody podľa nariadenia č. 2187/93, nemôže byť vyhovené.
- 121 V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že po prvé v rozpore s tým, čo tvrdí žalobca, inštitúcie v oznámení z 5. augusta 1992 neoznámili, že odškodnia všetkých dotknutých výrobcov SLOM. Možnosť odškodnenia výslovne obmedzili na „každého výrobcu..., ktorý utrpel škodu nahraditeľnú v zmysle rozsudku [Mulder II, už citovaného v bode 13 vyššie], z dôvodu nemožnosti získania kvóty na mlieko

v primeranom čase v nadväznosti na svoju účasť v režime zavedenom nariadením... č. 1078/77 a ktorý skutočne zodpovedá kritériám a podmienkam vyplývajúcim z tohto rozsudku“.

122 Po druhé, nariadenie č. 2187/93 malo za cieľ zaviesť kolektívne vysporiadanie v prospech výrobcov SLOM spĺňajúcich určité kritériá. Je tam výslovne na jednej strane v štvrtom odôvodnení uvedené, že rozsah počtu potencionálnych oprávnených vylučuje zohľadnenie každej individuálnej situácie, a na druhej strane v poslednom odôvodnení a v článku 14, že neprijatie ponuky na náhradu škody predloženej výrobcom mlieka za rešpektovania ustanovení predmetného nariadenia predstavuje odmietnutie ponuky Spoločenstva a má za následok to, že do budúcnosti táto ponuka nezaväzuje dotknuté inštitúcie Spoločenstva. V takomto prípade povinnosť na náhradu škody pripadajúca Spoločenstvu musí byť preukázaná prípadom z tohto rozsudku.

123 Zo znenia nariadenia č. 2187/93, najmä zo zmienky o tom, že individuálne situácie nemožno brať do úvahy z dôvodu veľkého počtu potencionálne dotknutých výrobcov, jednoznačne vyplýva, že tam uvedená ponuka na náhradu škody zodpovedala pokusu o kolektívne, paušálne a zmierlivé vysporiadanie súhrnu situácií vyplývajúcich z uplatnenia nariadenia č. 857/84 podľa všeobecných parametrov stanovených v rozsudku Mulder II, už citovanom v bode 13 vyššie. Táto ponuka ako taká nepredpokladá definovanie uznania zodpovednosti vo vzťahu ku každému z potencionálne dotknutých výrobcov.

124 Ako Súd prvého stupňa konštatoval, skutočnosť, že žalobca dostal ponuku na náhradu škody podľa nariadenia č. 2187/93, nemôže predstavovať dôkaz o splnení podmienok potrebných na to, aby bola preukázaná zodpovednosť Spoločenstva vo vzťahu ku škode uvádzanej v danom prípade, v zmysle judikatúry citovanej v bode 102 tohto rozsudku. Toto nariadenie malo povahu návrhu zmieri adresovaného určitým výrobcom, ktorého prijatie bolo fakultatívne a predstavovalo alternatívu

súdneho rozhodovania sporu. Za predpokladu, že výrobca neprijal návrh, zachovával si právo podať žalobu o náhradu škody podľa článku 288 druhého odseku ES (pozri rozsudok Gosch/Komisia, už citovaný v bode 59 vyššie, bod 69 a tam citovanú judikatúru).

- 125 Súd prvého stupňa sa teda domnieva, že odmietnuc ponuku, ktorá mu bola predložená v rámci nariadenia č. 2187/93, sa žalobca vyčlenil z rámca stanoveného týmto nariadením a že mu teda prislúcha preukázať, že podmienky potrebné na preukázanie zodpovednosti Spoločenstva boli splnené (pozri v tomto zmysle rozsudok Gosch/Komisia, už citovaný v bode 59 vyššie, bod 70).
- 126 Za týchto podmienok sa žalobca nemôže v rámci tohto súdneho konania platne dovoliavať udávaného uznania zodpovednosti zo strany Spoločenstva z dôvodu, že dostal ponuku na náhradu škody formulovanú podľa nariadenia č. 2187/93. O to viac nemôže uplatňovať postoj zaujatý Radou a Komisiou v priebehu rokovaní vedených so zástupcami výrobcov SLOM až do roku 2000 pre tvrdenie o existencii legitímnej dôvery zakazujúcej žalovaným popierať ich zodpovednosť v tomto konaní.
- 127 Tak ponuka na náhradu škody, ako aj vyššie uvedený postoj spadajú do rámca pokusu o zmierlivé kolektívne vysporiadanie, na základe ktorého určitým výrobcom bolo ponúknuté odškodnenie. Súd prvého stupňa nemôže byť vo svojom posúdení splnenia podmienok založenia mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva vo vzťahu k danej situácii výrobcov SLOM akokoľvek viazaný týmto zmierlivým a kolektívnym vysporiadaním.
- 128 Žalobca teda nemôže tvrdiť, že prijatie ponuky na náhradu škody od holandských orgánov podľa nariadenia č. 2187/93 predpokladá výslovné uznanie zodpovednosti zo strany Spoločenstva a že skutočnosť, že na rozdiel od žalobcov v konaniach,

ktorých sa týkali rozsudky Bouma, už citovaný v bode 22 vyššie, Beusmans, už citovaný v bode 22 vyššie, a Böcker-Lensing, už citovaný v bode 18 vyššie, dostal takúto ponuku, ho odlišuje od týchto žalobcov, zbavujúc ho povinnosti predložiť dôkaz o tom, že mal úmysel obnoviť výrobu mlieka na konci svojho záväzku.

129 Zo súhrnu vyššie uvedeného vyplýva, že žalobca nepreukázal príčinnú súvislosť medzi nariadením č. 857/84 a uplatňovanou škodou. Následne je potrebné prijať záver, že zodpovednosť Spoločenstva nemôže byť vo vzťahu k žalobcovi podľa nariadenia č. 857/84 založená bez toho, aby bolo potrebné overiť, či sú splnené ostatné podmienky pre takúto zodpovednosť.

130 Preto nie je potrebné skúmať otázku premlčania.

131 Z uvedeného vyplýva, že žaloba, tak ako ju podal pán J. C. Blom, musí byť zamietnutá. O výsledku konaní o žalobách v rovnakej veci, tak ako ich podali žalobcovia, ktorých mená sú uvedené v prílohe, bude rozhodnuté samostatne.

O trovách

132 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobca nemal vo veci úspech, je opodstatnené zaviazat' ho na náhradu trov konania v súlade s návrhom Rady a Komisie.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (piata komora)

rozhodol a vyhlásil:

- 1. Žaloba, tak ako ju podal pán J. C. Blom, sa zamieta.**
- 2. Žalobca je povinný nahradiť trovy konania.**
- 3. O výsledku konaní o žalobách v rovnakej veci, tak ako ich podali žalobcovia, ktorých mená sú uvedené v prílohe, bude rozhodnuté samostatne.**

Vilaras

Martins Ribeiro

Jürimäe

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 30. mája 2006.

Tajomník

Predseda komory

E. Coulon

M. Vilaras

PRÍLOHA

Mená ostatných žalobcov vo veci T-87/94

- B. A. Kokkeler, bydliskom v Denekamp (Holandsko)

- H. Rossel, bydliskom v Zutphen (Holandsko)

- A. J. Keurhorst, bydliskom v Nijbroek (Holandsko)

- A. J. Scholten, bydliskom v De Krim (Holandsko)

- G. E. J. Wilmink, bydliskom v Ambt-Delden (Holandsko)